

Bevar din sundhed

Små organismer – stor betydning

Når du bliver syg, skyldes det som regel, at din krop er blevet angrebet af **bakterier, virus** eller **svampe**.

Bakterier

Bakterier er små organismer, som består af kun én celle. Der er bakterier alle vegne, i jorden, i luften, på alle genstande og inden i os selv. Nogle er skadelige for mennesker. De udskiller stoffer, som kaldes toksiner. Disse toksiner virker som giftstof og kan gøre os syge.

Bakterier er utroligt små. De mindste er så små, at der kan ligge 2000 ved siden af hinanden på en streg, der er 1 mm lang.

Bakterier kan formere sig meget hurtigt. Der kræves kun passende temperatur og fugtighed og desuden rigelig næring. Hver bakterie kan dele sig og blive til to nye i løbet af 20 minutter, hvis forholdene er gode for dem.

Nogle af de sygdomme og skader, som skyldes bakterier er halsbetændelse, stivkrampe, huller i tænderne, pølseforgiftning, tyfus, kighoste, tuberkulose, pest, bylder, gonoré og syfilis.

Svampe

Svampe kan være encellede eller flercellede. De der har betydning for menneskers sygdomme, er encellede. De udskiller svampetoksiner, som gør os syge.

Du har forskellige mikroorganismer på dig og i dig hele tiden. Normalt holder de forskellige organismer hinanden i skak, og du mærker ikke noget til dem. Hvis der sker noget, så en organisme får det ekstra godt, kan den formere sig så kraftigt, at du bliver syg.

Fodsvamp f.eks. kommer oftest, hvis dine fødder altid har det fugtigt. Du lider måske meget af fodsved eller går i meget lukkede sko. Det kan svampene lide, og de formerer sig. Skifter du til luftigt fodtøj og sørger for ikke at have fugtige fødder, vil svampen klare sig dårligt og måske forsvinde af sig selv. Ringorm er en anden lidelse, der skyldes svamp.

Virus

Virus kan også give mennesker sygdomme. Virus er ikke en plante og heller ikke et dyr, men blot en proteinskal med arvemateriale, DNA i. Den er endnu mindre end en bakterie. Hvis vi lægger 20.000 virus ved siden af hinanden, vil de i alt måle ca. 1 mm. Virus kan ikke bevæge sig og kan ikke optage næring. Den er heller ikke i stand til at formere sig på egen hånd.

Hvis virus skal formere sig, må dets DNA over i en anden celle. Når virusDNA er kommet ind i cellen, overtager det styringen og bruges cellen til sine egne formål. I stedet for det, som cellen ellers skulle have lavet, bliver den sat til at lave virus. Når cellen har brugt op af sine stoffer for at lave nye virusstoffer, dør den. De virus som blev lavet, forlader cellen og finder nye friske værtsceller, som de kan overtage. Nogle virussygdomme hos mennesker er: Influenza, polio, fåresyge, forkølelse, kopper, mæslinger, røde hunde, hundegalskab og AIDS.

Bevar din sundhed

Små organismer – stor betydning

Fokus på at
rækkefølgen ikke er
den samme i
afsnittende

Når du bliver syg, skyldes det som regel, at din krop er blevet angrebet af **bakterier, virus** eller **svampe**.

Bakterier

Bakterier er små organismer, som består af kun én celle. Der er bakterier alle vegne, i jorden, i luften, på alle genstande og inden i os selv. Nogle er skadelige for mennesker. De udskiller stoffer, som kaldes toksiner. Disse toksiner virker som giftstof og kan gøre os syge.

Bakterier er utroligt små. De mindste er så små, at der kan ligge 2000 ved siden af hinanden på en streg, der er 1 mm lang.

Bakterier kan formere sig meget hurtigt. Der kræves kun passende temperatur og fugtighed og desuden rigelig næring. Hver bakterie kan dele sig og blive til to nye i løbet af 20 minutter, hvis forholdene er gode for dem.

Nogle af de sygdomme og skader, som skyldes bakterier er halsbetændelse, stivkrampe, huller i tænderne, pølseforgiftning, tyfus, kighoste, tuberkulose, pest, bylder, gonoré og syfilis.

Svampe

Svampe kan være encellede eller flercellede. De der har betydning for menneskers sygdomme, er encellede. De udskiller svampetoksiner, som gør os syge.

Du har forskellige mikroorganismer på dig og i dig hele tiden. Normalt holder de forskellige organismer hinanden i skak, og du mærker ikke noget til dem. Hvis der sker noget, så en organisme får det ekstra godt, kan den formere sig så kraftigt, at du bliver syg.

Fodsvamp f.eks. kommer oftest, hvis dine fødder altid har det fugtigt. Du lider måske meget af fodsved eller går i meget lukkede sko. Det kan svampene lide, og de formerer sig. Skifter du til luftigt fodtøj og sørger for ikke at have fugtige fødder, vil svampen klare sig dårligt og måske forsvinde af sig selv. Ringorm er en anden lidelse, der skyldes svamp.

Virus

Virus kan også give mennesker sygdomme. Virus er ikke en plante og heller ikke et dyr, men blot en proteinskal med arvemateriale, DNA i. Den er endnu mindre end en bakterie. Hvis vi lægger 20.000 virus ved siden af hinanden, vil de i alt måle ca. 1 mm. Virus kan ikke bevæge sig og kan ikke optage næring. Den er heller ikke i stand til at formere sig på egen hånd.

Hvis virus skal formere sig, må dets DNA over i en anden celle. Når virusDNA er kommet ind i cellen, overtager det styringen og bruges cellen til sine egne formål. I stedet for det, som cellen ellers skulle have lavet, bliver den sat til at lave virus. Når cellen har brugt op af sine stoffer for at lave nye virusstoffer, dør den. De virus som blev lavet, forlader cellen og finder nye friske værtsceller, som de kan overtage. Nogle virussygdomme hos mennesker er: Influenza, polio, fåresyge, forkølelse, kopper, mæslinger, røde hunde, hundegalskab og AIDS.